

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

10 דצמבר 2013

תמ"ש 39371-09-12

בפני כב' השופטת סגנית הנשיאה נילי מימון

תובע ש.ב.ע.

נגד

נתבעת י.צ.ב.ע.

פסק-דין

לפניי תביעה לפיצויים בגין נזקי התובע עקב סירוב הנתבעת, הנשואה לו, לקבל גט מידיו.

אקדים ואציין כי זהו "סבב" שני של הליכים בין הצדדים עקב טענת התובע לסרבנות-גט מצד הנתבעת.

תמצית העובדות הדרושות לעניין, ופירוט הליכים קודמים

כללי - יחסי הצדדים

1. הצדדים נשואים זה לזה כדמו"י מאז שנת 1990, ונולדו להם חמישה ילדים, כיום כולם בגירים.

2. התובע איננו מכחיש כי לאורך השנים ניהל במקביל לנישואיו מערכות יחסים עם נשים אחרות, ויחסי הצדדים ידעו מורדות ומשברים, עד אשר בשנת 2001 נפרדו זה מזה. בסמוך לכך חתמו הצדדים על הסכם גירושין כולל, בו הוסדרו בין השאר חלוקת הרכוש, דמי מזונות, הסדרי ראייה, ובגדרו הנתבעת אף הסכימה לוותר על כתובתה (להלן - **הסכם הגירושין**).

3. אין מחלוקת כי הצדדים חזרו לחיות יחדיו בשנת 2003 אך שבו ונפרדו בשנת 2007.

4. נטושה מחלוקת עובדתית בין הצדדים ביחס לשאלה האם התובע שב להתגורר עם הנתבעת לאחר שנת 2007, ואם כן - אימתי ולמשך כמה זמן. בעוד הנתבעת טענה כי התובע חזר לגור עמה בבית לפרקי זמן שונים לסירוגין לאחר שנת 2007, לרבות למשך חודשיים תמימים לאחר הגשת התובענה הנוכחית, בשלהי שנת 2012, הכחיש התובע את טענה זו, עמד על גרסתו כי הצדדים חיים בפירוד ממושך מאז שנת 2007 (תצהיר התובע, סעיף 1.4), ובאשר למגוריהם הנטענים בשנת 2012 - הסביר ששהה בבית הנתבעת למשך לילה אחד בלבד וגם זאת רק מכיוון שביקש להימנע מנסיעה תוך חילול שבת (ע" 3, עדות התובע).

5. במחלוקת העובדתית המתוארת, בהתבסס על חומר הראיות שהוצג ונטלי ההוכחה הרובצים על כתפי הצדדים לשם הוכחת טענה זו, יש לקבל את גרסת התובע בנקודה זו. לשם הוכחת טענתה היתה הנתבעת יכולה להביא בנקל ראיות למכביר, כגון תצהירים מטעם שכנים ואנשים אחרים אשר ודאי ידעו על מגוריהם המשותפים לכאורה של הצדדים, במשך חודשיים תמימים, כנטען, בשנת 2012. אך הנתבעת לא עשתה כן, ללא שסיפקה כל הסבר למחדלה זה, ועל כן יש בנקודה זו משקל ראייתי לחובתה. מדובר ב"התנגשות חזיתית" של גרסה מול גרסה, והנטל להוכחת הטענה בדבר המגורים המשותפים רובץ על כתפי הנתבעת שהעלתה את הטענה; כאשר הנתבעת נמנעה מהצגת ראיות המצויות בהישג-ידה אשר היו עשויות להוכיח טענתה בנקל, או-אז המסקנה היא כי לא הוכח כדבעי שהצדדים שבו להתגורר יחדיו לאחר שנת 2007.

6. ועם זאת, חשוב להדגיש בהקשר זה, כי אפילו לפי שיטת הנתבעת פרקי הזמן בהם חזרו הצדדים לגור יחדיו היו קצרים מאוד וזמניים, ואף לגרסתה הצדדים נפרדו, לכל המאוחר, בחודש.....2012, ומאז לא שבו עוד להתגורר יחדיו. כך שממילא לא היה בגרסתה, גם אילו הוכחה, כדי לשנות מן ההכרעה.

הליכים משפטיים בפני בית הדין הרבני :

7. הסכם הגירושין שנכרת בין הצדדים, ונזכר לעיל, אושר בפני בית הדין הרבני (2001). במקביל הגיש התובע תביעת גירושין לבית הדין הרבני כנגד

הנתבעת, אך תביעתו נזנחה הלכה למעשה ולא קודמה, כפי הנראה על רקע זה שהצדדים שבו לחיות יחדיו בשנת 2003. בשנת 2007 שוב נפרדו הצדדים זה מזה, כאמור; התובע חידש את הליכי הגירושין כנגד הנתבעת בבית הדין הרבני, ואף התקיימו מספר דיונים בפני בית הדין הרבני. בשנת 2010 הגיש התובע תביעה חדשה לגירושין לבית הדין הרבני (לאחר שתביעתו הקודמת לגירושים נמחקה מחמת חוסר מעש, כהחלטת בית הדין הרבני מיום 18.8.2008). ביום 11.5.2010 נערך דיון בפני בית הדין הרבני, בו הצהיר התובע על רצונו להתגרש, ואילו ב"כ הנתבעת ציינה כי הנתבעת תסכים לגירושין כפוף לדרישותיה הממוניות ותשלום כתובתה. בדיון נוסף שנערך בפני בית הדין הרבני ביום 7.6.2010, ציין התובע כי יסכים לדרישות כספיות מסויימות של הנתבעת אך לא לדרישות כספיות אחרות (לעניין זכויות פנסיה), ובתגובה השיבה ב"כ הנתבעת בזו הלשון: **"אם כך אין גט"**. בהמשך לכך נתן בית הדין הרבני החלטה (9.6.2010) לפיה על הנתבעת לקבל גט וכי בית הדין יכריע בדרישת הנתבעת לזכויות בפנסיה של התובע **לאחר** סידור הגט. על החלטה זו הגישה הנתבעת ערעור לבית הדין הרבני הגדול, אשר נדחה (החלטה מיום....2011). אלא שהנתבעת עמדה בסירובה להתגרש, ובדיון בפני בית הדין הרבני מיום 8.7.2010 הצהירה ב"כ הנתבעת כי היא עומדת על זכותה, לכאורה, שלא להתגרש לפני בירור הנושא הרכושי. בהחלטתו מיום.. 2011 קבע בית הדין הרבני כי על הצדדים להתגרש, והתרה בנתבעת כי אם תעמוד בסירובה תידון האפשרות לחייבה בקבלת הגט. ואמנם, ביום 25.9.2011 נערך עוד דיון בפני בית הדין הרבני, במהלכו הצהיר התובע על התנגדותו הנחרצת לשלום בית, ועמד שוב על דרישתו להתגרש מן הנתבעת. במענה לדרישתו השיבה ב"כ הנתבעת, כפי שנרשם בפרוטוקול הדיון: **"אני הצעתי דבר פשוט שיפסקו לאשה מחצית מכל הרכוש וכל הזכויות הפנסיוניות וכן כתובה שהיא, ואז האישה תסכים להתגרש"**. בהמשכו של דיון זה נתן בית הדין הרבני פסק-דין (2011), בגדרו נקבע כי הנתבעת חייבת לקבל גט מידי התובע, בין היתר מאחר שהצדדים חיים בפירוד במשך שנים רבות, ומן התקופות הקצרות בהן שבו לחיות יחדיו אין ללמוד כי הצדדים יכולים לחיות בשלום בית, וברור שהנתבעת רצונה בגירושין רק לאחר שייענו דרישותיה הכספיות בפנסיה של התובע. לשם פשרה, פסק בית הדין הרבני כי התובע ישלם לנתבעת את כתובתה, אך ציין כי ספק אם היא

אמנם זכאית לכך. על פסק-דין זה הגישה הנתבעת ערעור לבית הדין הרבני הגדול, טענה בכתב הערעור כנגד חיובה בגט, והליך הערעור עודנו תלוי ועומד.

הליכים בפני בית המשפט לענייני משפחה:

8. במקביל להליכים המשפטיים בפני בית הדין הרבני, נערכו בין הצדדים הליכים משפטיים נוספים בפני בית משפט זה, כמה מהם, הנוגעים לענייננו, יוזכרו להלן. הנתבעת הגישה תביעה לפירוק שיתוף במסגרת תמ"ש 13874/99. בפסק הדין באותה תובענה (25.5.2009) ניתנו הכרעות שונות בנוגע לחלוקת הזכויות הרכושיות של הצדדים ביחס לתקופה שתחילתה לאחר אישור הסכם הגירושין ועד לשנת 2007.

9. ביום 27.3.2011 הגיש התובע כתב תביעה כנגד הנתבעת בתמ"ש 49883-03-11 (ולהלן - "התביעה הראשונה"). מהות התביעה הראשונה, כפי שצויין בכותרתה, הינה לתשלום פיצויים ונזקים בגין סירוב הנתבעת לקבל גט מידי. בכתב התביעה הראשונה ציין התובע כי עקב סירוב הנתבעת לקבל ממנו גט ולהתגרש, נגרמו לו עד מועד הגשת התביעה נזקים של פגיעה באוטונומיה, פגיעה בכבוד, בושה, כאב וסבל, ואשר אותם העריך בסך 500,000 ₪; ובנוסף, ביקש כי בית המשפט יחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי פרוספקטיבי בסך 5,000 ₪ בעד כל חודש נוסף של המשך סירוב מצד הנתבעת לקבל גט בעתיד (סעיף 5ג) לכתב התביעה הראשונה).

10. זמן-מה לאחר הגשת התביעה הראשונה, הגישה הנתבעת תביעה כספית מצידה כנגד התובע (תמ"ש 30802-10-11) בגין נזקה אשר נגרמו לה לכאורה כתוצאה מבגידותיו הנטענות של התובע בה במהלך נישואיהם. בטרם נפתח שלב דיוני ההוכחות בבירור שתי התובענות ההדדיות הנזכרות, הודיעו הצדדים כי הם מסכימים שבית המשפט יפסוק בשתי התובענות על-דרך של פשרה, לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט, תשמ"ד-1984, לאחר שכל צד יגיש סיכום טיעונים מטעמו.

11. בהמשך לאמור, ניתן ביום 23.2.2012 פסק-דין **בשתי התובענות** הנזכרות גם יחד (ולהלן - "פסק הדין"). בפסק הדין נקבע, כי הנתבעת תשלם לתובע

סך של 5,000 ₪. פסק הדין ניתן ללא כל פירוט של נימוקי ההכרעה, בהיותו פסק-דין על דרך הפשרה, כאמור.

12. ראוי אף להזכיר, כי בסמוך לאחר מתן פסק הדין הגיש התובע בקשה להבהרת פסק-הדין בתביעה הראשונה, בה הסביר כי בתביעתו עתר לחיובה של הנתבעת בתשלום חודשי עתידי בסך 5,000 ₪ לכל חודש עד שתיאות לקבל את הגט בפועל, אך מאחר שאין בפסק הדין התייחסות להיבט זה של תביעתו, הניח התובע כי מדובר בהשמטה מקרית או בטעות מצד בית המשפט, כפי שנכתב בבקשתו. בקשת התובע להבהרה או לתיקון פסק הדין, נדחתה כאמור בהחלטה מיום.... 2012 אף מבלי להידרש לעמדת הנתבעת. לא למותר לציין, כי הצדדים לא הגישו ערעור על פסק הדין, כמו גם על ההחלטה הדוחה את הבקשה להבהיר או לתקן את פסק הדין.

13. ומכאן - אל התביעה הנוכחית אשר בפניי.

התביעה דנן הוגשה על ידי התובע ביום 19.9.2012, ונוסחה דומה, כמעט זהה לגמרי, לנוסח התביעה הראשונה, למעט זאת: הובהר בה כי היא מתייחסת לנזקי התובע אשר נגרמו לו לכאורה כתוצאה מסירוב הנתבעת לקבל גט **במהלך התקופה מאז ניתן פסק הדין ואילך**, דהיינו החל מחודש 3.2012, ואף סכומי הפיצויים שנתבעו בגדרה שונים מאלו אשר נתבעו בתביעה הראשונה. גם בתביעה זו התבקש סעד של תשלום עתידי בגין כל חודש נוסף של סירוב מצד הנתבעת לקבל את הגט מידי התובע (הפעם נתבע סכום חודשי גבוה הרבה יותר).

טענות התובע

14. לטענת התובע, הנתבעת הביעה בצורה ברורה חוסר רצון להיות נשואה לו, הצהירה לא-אחת על חוסר סיכוי לשלום בית בין הצדדים, והסבירה בדיונים שנערכו בפני בית הדין הרבני כי תסכים לגירושין רק אם יתקבלו דרישותיה הכספיות השונות. מדובר אפוא בסחטנות כספית וחמדנות מצד הנתבעת, שעה שהיא תופסת את התובע כבן ערובה באמצעות הגט, על מנת שייכנע לכל תביעותיה הרכושיות. בסיכומיו

הוסיף, כי איננו מעוניין לחיות עם הנתבעת, וכי הוא עומד על זכותו היסודית לחירות ולהקמת משפחה חדשה. לפיכך, בגין נזקיו שנגרמו לו מאז ניתן פסק-הדין, ועבור כל חודש וחודש בעתיד לבוא ועד לקבלת הגט, תובע הוא קבלת פיצויים מן הנתבעת.

טענות הנתבעת

15. ראשית, על רקע מתן פסק הדין החלוט בתביעה הראשונה, יש לדחות את התביעה הנוכחית על הסף מחמת השתק עילה, היות והעניין כבר נדון והוכרע ואין לתובע זכות לשוב ולהגיש כנגד הנתבעת תביעה זהה באותה עילה. לגוף העניין, התובע זנח הלכה למעשה את דרישתו לגירושין מאחר ומאז ניתן פסק-הדין, הוא לא נקט בהליכים כלשהם על מנת לקדם את הגירושין. פסק הדין האחרון מאת בית הדין הרבני, בו חוייבה הנתבעת בקבלת גט, ניתן כבר ב-25.9.2011, ולאחריו לא נקט התובע בכל הליכים נוספים כנגד הנתבעת, ולא נערכו דיונים נוספים בעניינם, למעט ערעור שהגישה הנתבעת על פסק הדין הנזכר לבית הדין הרבני הגדול, והתובע נמנע עד כה מלקחת חלק פעיל בהליכי הערעור (סעיף ו' לכתב ההגנה), וגורם בכך לעיכוב בקידום ההליכים בערעור. על מנת לזכות בפיצויים בגין סרבנות-גט על התובע לנקוט צעדים אקטיביים בבית הדין הרבני לשם קידום ענייננו, אך במקרה הנדון התובע ישב בחיבוק ידיים מאז 25.9.2011, הוא אף לא ביקש לאכוף את פסק הדין של בית הדין הרבני באמצעות הטלת סנקציות על הנתבעת, ולא ביקש לקבל היתר לשאת אישה נוספת. לכן, אין לקבל את תביעתו לפיצויים, עקב אי-נקיטת צעדים פעילים על מנת לקדם את הגירושין, שהיא בגדר תנאי הכרחי לקבלת תביעה לפיצויים בגין סרבנות-גט (זאת הסיקה ב"כ הנתבעת מן האמור בתמ"ש (י-ם) 22970-11-11 ע.ש. נ' נ.מ.ש., לא פורסם, 17.4.2013). לבסוף, התובע מנסה לכפות שלא כדין על הנתבעת להתגרש בטרם ייקבעו זכויותיה של הנתבעת ויחולק רכושם (סעיף 18 לכתב ההגנה).

טענה מקדמית - בקשה לסילוק על הסף מחמת מעשה בית-דין

16. לטענת הנתבעת, התביעה דן הינה "מיחזור" של התביעה הראשונה, וקיימת זהות מוחלטת בין הצדדים בשתי התביעות כמו גם בין עילות התביעה - מדובר באותה עילה עצמה, אשר נדונה והוכרעה לגופה בפסק-הדין אשר ניתן ביחס לתביעה הראשונה. על כן, יש לדחות את התביעה הנוכחית על הסף מחמת השתק עילה.

17. לפי הוראת תקנה 101 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (ולהלן - **התקנות**) רשאי בית המשפט לדחות בכל עת תובענה על הסף מפאת מעשה בית-דין. טענת מעשה בית-דין כוללת את הכלל בדבר השתק עילה, ולפיה בית משפט לא ישוב ויידרש מחדש לתביעה אשר עילתה כבר נדונה לגופה והוכרעה בפסק-דין תקף וסופי בהליך אחר בין אותם הצדדים או חליפיהם (הכלל השני של מעשה בית-דין הינו השתק פלוגתא, שאינו נוגע ישירות לענייננו, היות ופסק-הדין ניתן ללא הנמקה וללא קביעת ממצאים עובדתיים).

בע"א 1445/11 **מרטינז נ' רילוב** (לא פורסם, 25.11.2012), הובאה תמצית הדוקטרינה של השתק עילה והרציונל העומד ביסודה:

"במסגרת הכלל בדבר השתק עילה, בוחן בית המשפט האם העילה, שעליה נשענת התובענה הנוכחית, כבר מוצתה בפסק-דין קודם על ידי בית משפט מוסמך. אם התשובה חיובית, קמה הצדקה למנוע תביעה נוספת (ע"א 823/08 חזן נ' רשות המסים - פקיד שומה נתניה, פסקה 7 לפסק הדין (לא פורסם, 4.1.2009); נינה זלצמן מעשה בית דין בהליך האזרחי 61-63 (1991)... שלושה טעמים עיקריים ביסוד הכלל: מניעת הטרדה חוזרת של בעל-דין בשל אותה עילה; מניעת עומס-יתר על המערכת השיפוטית בקיום התדיינות חוזרת בעילה אשר כבר נדונה והוכרעה (רע"א 6830/00 ברנוביץ נ' תאומים פ"ד נו (5) 689, 706); וכן מניעת אי-צדק כתוצאה מהענקת משקל יתר להכרעה בתיק החדש על פני ההכרעה בתיק הקודם, שתהפוך לבלתי מחייבת (ע"א 1835/11 אבני נ' מד"י (לא פורסם, 17.11.2011))."

היווצרותו של השתק-עילה תיבדק באמצעות מבחן זהות העילה. יש לתת את הדעת לשאלה האם, על-פי מהות הדברים, מדובר בשתי התדיינות הנוגעות לעניין זה והאם הזכות או האינטרס המוגן שנפגעו בשתי התביעות זהים (ע"א 1545/08 אברהם מוסקונה ואח' נ' סולל בונה בע"מ (לא פורסם, 04.03.10)... כמו כן, בית המשפט בוחן את מידת הדמיון בתשתית העובדתית הניצבת ביסוד שני ההליכים, ומקום שהתובע יכול היה לרכז את כל העובדות ואת כל הטענות, הנוגעות למעשה, במסגרת ההתדיינות הראשונה, תיחשבנה שתי התובעות כנסמכות על עילות זהות" (שם, פסקה 22 לפסק הדין. כמו כן ראו: רע"א 6830/00 ברנוביץ נ' תאומים, פ"ד לז(5) 691, 706-707 (2003)).

18. על מנת להכריע בשאלת התקיימותו או אי-התקיימותו של השתק עילה החוסם בעל דין מלשוב ולהגיש תביעה חדשה בעילה שכבר הוכרעה, יש לקבוע תחילה מה היתה עילת התביעה בתביעה הראשונה, מהי עילת התביעה בתביעה השנייה, ואז לבחון האם ישנה חפיפה מלאה עד כדי זהות בין עילות התביעה העומדות בבסיס כל אחד מן ההליכים.

19. במקרה הנדון, וחרף הניסוח הדומה של שתי התביעות - העילה העומדת בבסיס כל אחת משתי התביעות - איננה זהה.

אמנם, כל אחת משתי התביעות עוסקת בטענת סרבנות-גט המבוססת על עולת הרשלנות, אך מעצם טיבה ומהותה - סרבנות-גט הינה התנהגות בעלת אופי מתמשך, ואיננה אירוע חד-פעמי נקודתי; התנהגות המתחדשת ונוצרת בכל יום שבו הנתבעת מוסיפה לסרב לקבל גט מידי התובע (בדומה, למשל, לעוולה של הסגת גבול המתחדשת מדי יום ביומו וכל עוד נמשכת התנהגות של הסגת הגבול). לפיכך, לא מן הנמנע להגיש שתי תביעות שעניינן סרבנות-גט שביצעה הנתבעת, כאשר כל תביעה עוסקת בהתנהגות הסרבנית בתקופות זמן שונות, האחת - עניינה בסירוב לקבל גט בגין התקופה שקדמה לתביעה הראשונה; והשניה - בגין הסירוב לאחר התביעה הראשונה. שעה שמדובר בנזק מתמשך כל אחת מתקופות הזמן מבססת עילה תביעה בפני עצמה, ואין זהות עילות

(ראו: ע"א 153/71 יורשי אלטשולר נ' בנינים ברחוב אלנבי בתל אביב בע"מ, פ"ד כו(1) 693, 696 (פסקה 5); בר"ע (י-ם) 600/08 ביהם נ' פריד פריצי (לא פורסם, 17.2.2009); בש"א (נצי') 1260/09 המועצה האזורית גלבוע נ' בן עזרא (לא פורסם, 4.9.2009); ת"א (ת"א) 1464/05 הבנק הבינ"ל הראשון בע"מ נ' אר און השקעות בע"מ (לא פורסם, 30.1.2007, פסקה 12 לפסה"ד).

20. אכן, התובע תבע בגדר התביעה הראשונה גם סעד עתידי, בדמות פיצויים חודשיים ביחס לתקופה שתבוא לאחר מועד הגשת התביעה, וללא הגבלת זמן, ובכך, כביכול, כלל ו"כיסה" בתביעתו הראשונה את כל תקופות הזמן האפשריות, בעבר ובעתיד: הן התקופה שקדמה לתביעה והן את תקופת הזמן שלאחריה בעתיד לבוא. אך גם בעובדה זו אין כדי לשנות ממסקנתי. ראשית, פסק הדין ניתן, כאמור, על דרך הפשרה ללא נימוקים, ואין בו כל קביעה או התייחסות עובדתית או משפטית באשר לפיצויים בגין נזק אשר עלול להיגרם לתובע בעתיד, ועד מתי, אף לא נקבעה בגדר פסק הדין זכאותו של התובע לכלול בתביעתו בקשה לפיצוי בגין נזק עתידי, כאשר לא ידוע בוודאות האם אמנם יתרחש נזק ומה יהיה טיבו המדויק; שנית, אפילו נניח, לצורך העניין, כי זכאי היה לתבוע נזק עתידי, ונניח כי תביעתו ביחס להיבט זה נדחתה (אף שפסק הדין איננו קובע זאת), הרי שעה שמדובר בעוולה נמשכת, שחומריתה הולכת וגוברת מדי יום ביומו, כאשר המסה הקריטית מטה את המשקל לכיוון ביצועה, מכוח עיקרון תום הלב, החל בין היתר על שימוש בטענה משפטית, אין לדרוש כי יוצב לעולם ועד מחסום בפני התובע מפני הגשת תביעה נוספת בגין עוולה בעלת אופי מתמשך.

21. אדגיש, כי שעה שמדובר בסרבנות-גט, לא זו בלבד שהעוולה הינה מתמשכת, אלא שחומריתה אף הולכת וגוברת בכל יום נוסף שחולף; ומידת הפגיעה בזכויותיו וחירותו של בן הזוג המסורב היא, בין היתר, פונקציה של מימד הזמן שחלף מאז הועלתה מטעמו דרישה לגיטימית להשתחרר מן הנישואין ולהתגרש, אשר סורבה מנימוק בלתי-לגיטימי. יתר על כן, יתכן כי בחינת התנהגות ה"סרבן" תוביל למסקנה כי בנקודת זמן מסויימת הסירוב לקבל גט איננה עולה כדי התנהגות רשלנית, אך

בנקודת זמן מאוחרת יותר עשויה אותה התנהגות עצמה להיחשב לרשלנית, ולו רק בשל חלוף הזמן. הטעם לכך הוא שהתנהגות אשר בנקודת זמן מסויימת עשויה ליפול בין גבולות הסביר, עלולה, עם חלוף הזמן, לחצות את גבולות סטנדרט ההתנהגות הסבירה ולהפוך להתנהגות בלתי-סבירה, עד כדי התנהגות רשלנית. מסיבה זו, לא מן הנמנע שתביעה שהוגשה בנקודת זמן מסויימת בגין סרבנות-גט - תידחה לגופה, אך בתביעה מאוחרת יותר בזמן, בגין המשך סירוב עיקש לקבל גט, היא תתקבל שעה שההתנהגות הפכה עם חלוף הזמן להתנהגות בלתי סבירה ורשלנית, ואין קיימת סתירה בין שתי הקביעות.

בנוסף, עוולת הרשלנות, המשמשת כאכסניה משפטית לתביעה בגין סרבנות גט, כמפורט להלן, מכילה בין יסודותיה את יסוד ההתנהגות הסבירה. משכך, תיבחן הסרבנות ליתן גט לנוכח נסיבות כמו הימשכות הסרבנות, חלוף תקופה ארוכה של סרבנות, ואף אם במועד מסויים נקבע כי לא נקבצו יסודות עוולת הרשלנות לקיומה של העוולה, לא יהיה זה מן הנמנע כי עצם חלוף זמן נוסף בו עומד הנתבע בסירובו ליתן, או לקבל, גט הוא כשלעצמו מהווה נסיבה חדשה שעשויה להביא להתקיימותה של עוולת הרשלנות.

אף יכול שבנסיבות מסויימות סירוב ליתן גט משך תקופה מוגבלת מצוי תחת מטריית הסבירות ותום הלב בעוד סירוב ליתן גט לתקופה נוספת וממושכת ובמכוון תביא את ההתנהגות להיותה חסרת תום-לב, בלתי סבירה, ומשכך חוסה תחת עוולת הרשלנות.

22. ולסיכום, במקרה הנדון, הגיש התובע שתי תביעות בגין סרבנות-גט נטענת של הנתבעת. בתביעה הראשונה ניתן פסק-דין על דרך הפשרה ללא כל נימוקים לפי הסכמת הצדדים, וכללה גם הכרעה בתביעה של הנתבעת כנגד התובע. מן הטעמים שמניתי לעיל, אין עומדת מניעה מסוג השתק עילה, החוסמת את התובע לשוב ולהגיש תביעה זו, בגין הנזקים אשר נגרמו לו בתקופת זמן אחרת, שעה שעסקינן בהתנהגות מתחדשת ונמשכת מיום ליום, ובמובן זה אין העילות זהות זו לזו; על אחת כמה וכמה שעה שהתמשכות העוולה על פני הזמן אף מגבירה את חומרת

ההתנהגות מוציאה אותה עם חלוף הזמן מגבולות ההתנהגות הסבירה, ומעצימה את חומרת הנזקים שנגרמו לכאורה לתובע.

על כן, אין מקום לסילוק התביעה על הסף מחמת מעשה בית-דין.

23. משזו התוצאה, נפנה אפוא לבחינת השאלה העיקרית הניצבת בפנינו - האם עלה בידי התובע להוכיח בתביעתו דין כי התנהגות הנתבעת בתקופה הרלבנטית עולה כדי עוולת רשלנות כנגדו המזכה אותו בפיצוי.

סרבנות-גט - עוולת הרשלנות

24. נפסק לא אחת כי סרבנות-גט היא מעשה העולה כדי עוולת רשלנות, לפי הוראת סעיפים 35-36 לפקודת הניזקין [נוסח חדש] (להלן - **פקודת הניזקין**). בשורת פסקי דין נקבע כי בן-זוג הממאן להתגרש, ללא סיבה ראויה ולגיטימית לסירובו זה, מבצע כנגד בן-זוגו עוולת רשלנות (ראו למשל: עמ"ש (חיפה) 23464-10-09 א.ש. נ' ד.ש. (לא פורסם, 6.10.2011); וכן ראו למשל, תמ"ש (י-ם) 46820-03-10 אלמוני נ' פלונית, לא פורסם, 4.9.2012; תמ"ש (י-ם) 44248-05-10 ש.ב. נ' ש.ב. (לא פורסם, 5.9.2011); תמ"ש 22970-11-11 (הנזכר).

כידוע, התקיימותם של שלושה יסודות נדרשת לשם ייחוס אחריות בעוולת הרשלנות (ע"א 145/80 **ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש** פ"ד לז (1) 113):

קיומה של חובת זהירות - מושגית וקונקרטית - מצד המעוול כלפי הניזוק;
הפרת חובת הזהירות על ידי המעוול;
כתוצאה מהפרת חובת הזהירות נגרם נזק לניזוק;
עוד יצויין, כי עוולת הרשלנות הורחבה והוכרה בפסיקה אף ביחס למעשים מכוונים או זדוניים (ראו סקירתי בנושא "רשלנות זדונית" בתמ"ש (י-ם) 18551/00 ק.ס. נ' ק.מ. (לא פורסם, 7.6.2004)) - שהינו הלך הרוח אשר על-פי-רוב מאפיין מעשי סרבנות-גט.

קיומה של חובת זהירות מצד הנתבעת כלפי התובע

25. אדם חב חובת זהירות כלפי משנהו "כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של הדברים להיפגע מהתנהגותו" (סעיף 36 לפקודת הנזיקין). בגדרה של עוולה זו, על-פי הגדרתה, נופלים אפוא מעשים החורגים מסטנדרט ההתנהגות של "אדם סביר". חובת הזהירות בכללותה מורכבת משני היבטים: חובת זהירות מושגית, וחובת זהירות קונקרטיית. קיומה של חובת הזהירות נבדק על פי "מבחן הצפיות": ביחס לחובת הזהירות המושגית מהותו של מבחן זה הינו האם אדם סביר צריך היה לצפות את התרחשות הנזק; וביחס לחובת הזהירות הקונקרטיית מהותו של המבחן הינה האם אדם סביר יכול היה, וצריך היה, לצפות, בנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, את התרחשות הנזק, כאשר מבחן זה משלב היבטים פיזיים ונורמטיביים כאחד, תוך התחשבות במזיק הספציפי, בניזוק הספציפי, בנוק הספציפי ובהתנהגות הספציפית (ע"א 145/80 הנ"ל).

26. ככלל, מעשה של סרבנות ליתן או לקבל גט הוכר בפסיקה כהפרה של חובת הזהירות המושגית, וביחס לבני זוג ספציפיים - הוכר מעשה זה גם כהפרה של חובת זהירות קונקרטיית, כל מקרה לפי נסיבותיו. באשר לקיומה של חובת זהירות מושגית נקבע, כי, ככלל, בין בני זוג קיימים יחסים מיוחדים, מערכת של תלות וקירבה, הגינות ואנושיות, היוצרת ביניהם חובת זהירות מושגית, כמעט ברורה מאליה, הנובעת מעצם קיומו של קשר הנישואין ביניהם, מהיותם בעל ואישה.

כך תיארתי את הדברים במקרה אחר (תמ"ש 20673/04 ב.מ. נ' ב.ה.א. (לא פורסם 9.3.2008)):

"בין בעל ואישה מתקיימים יחסים מיוחדים, יחסי קרבה, יחסי נאמנות, יחסים רגישים, כאשר על כל אחד מבני הזוג מוטלת חובה לנהוג כלפי האחר בכבוד, הגינות ואנושיות ובאופן שיאפשר לבן הזוג ניהול של אורח חיים תקין וסביר, בכך מתקיימת חובת הזהירות המושגית יסוד נדרש לקיום עוולת הרשלנות".

מקיומה של חובת הזהירות המושגית בין בני-זוג נובע כי סירוב עיקש לאפשר לבן-זוג לצאת מקשר נישואין כושל אינו עולה בקנה אחד עם התנהלות של אדם-סביר בחברה מתוקנת, ועל כן - מהווה מעשה רשלני; כמו כן, הסירוב ממלא אחר יסוד הצפיות באשר לפגיעה ולנוק שעלולים להיגרם לבן-זוג, המעוניין להשתחרר מקשר הנישואין, כתוצאה מן הסירוב של בן הזוג השני (תמ"ש 26190/08 ש.ז. נ' ד.ז. (לא פורסם, 28.2.2013); תמ"ש 24782/98 נ.ש. נ' נ.י. (לא פורסם, 14.12.2008); תמ"ש 18561/07 ש.ד. נ' ר.ד. (לא פורסם, 26.5.2010)).

27. נוסף על קיומה של חובת הזהירות המושגית בין בני זוג, כאמור, מתקיימת בענייננו גם חובת זהירות קונקרטיית של הנתבעת כלפי התובע, מכוח נישואיהם זה לזה, ובנוסף - על רקע ההתדיינות הממושכת של בני הזוג בפני בית הדין הרבני, דרישתו המפורשת, החוזרת ונשנית, של התובע כי הנתבעת תקבל את הגט מידי, הצהרתו של התובע כי איננו מעוניין להיות נשוי לנתבעת והבעת התנגדותו הנחרצת לשלום בית הן בהליכים בפני בית הדין הרבני הן בפני בית משפט זה; היות הצדדים פרודים זה מזה במשך זמן ממושך (אף אם אניח לצורך העניין כי נכונה גרסת הנתבעת בהקשר זה לעניין מגורים משותפים למשך זמן קצר; קל וחומר בהינתן שגרסתה לא הוכחה); הסכמתה למעשה של הנתבעת לגירושין אף כי מכפיפה הסכמתה להסדר אותו רוצה בענייני הרכוש; ובנוסף - קיומן של מספר החלטות מאת בית הדין הרבני, כפי שפורטו לעיל, המתרות בנתבעת באשר להתנהגותה הסרבנית הפסולה, ובפרט פסק הדין של בית הדין הרבני בו חוייבה הנתבעת לקבל גט מידי התובע. מכלול נסיבות אלה מקים חובת זהירות קונקרטיית, בגדרה יכולה היתה, וצריכה היתה, הנתבעת לצפות כי התנהגותה עלולה לפגוע בתובע ולהסב לו נזק.

28. באשר לטענת הנתבעת, כי הגישה לבית הדין הרבני הגדול ערעור מטעמה על פסק הדין של בית הדין הרבני המחייבה בקבלת גט, אבהיר כי אין די בעובדה שפסק הדין של בית הדין הרבני המחייב אותה לקבל גט איננו חלוט, כדי למנוע כליל את האפשרות להכיר בה כסרבנית גט, אם יתר העובדות מצביעות על התנהגות סרבנית מצידה.

הפרת חובת הזהירות - האמנם ביצעה הנתבעת "סרבנות-גט" בנסיבות המקרה

29. משמצאנו כי קיימת חובת זהירות של הנתבעת כלפי התובע, עלינו לבחון כעת האם הנתבעת הפרה בהתנהגותה את חובת הזהירות המוטלת עליה כלפי התובע, באמצעות התנהגות החורגת בנסיבות העניין מסטנדרט של "אדם סביר". למעשה, אין חולק כי הנתבעת מסרבת בפועל לקבל גט מידי התובע. אלא שלא די בקביעה זו לבדה, ויש לבחון האם בנסיבות המקרה הסירוב מוצדק או חורג מהתנהגות סבירה, ועולה על כן כדי רשלנות.

30. כפי שהסבירה בתצהירה, וכן בכתב הערעור שהגישה לבית הדין הרבני הגדול, הסיבות המצדיקות את סירובה של הנתבעת לקבל את הגט הן בעיקר אלו: האחת, רצונה בקיום שלום בית עם התובע ומניעת פירוק המשפחה; השניה, חוסר רצון להתגרש בטרם הוסכם על חלוקת הרכוש בין הצדדים והוסדר הפן הממוני לשביעות רצונה המלא. בנוסף, טענה כי איננה "סרבנית גט" מאחר שהתובע אינו נוקט בהליכי אקטיביים לקידום הגירושין ואף שב לחיות עימה בשלהי שנת 2012. אציין, כי בערעור שהגישה לבית הדין הרבני הגדול טענה הנתבעת כי יש לבטל את הסכם הגירושין משנת 2001, ולהגיע להסכמה חדשה על תנאי הגירושין, כמו-כן על התובע לשלם לה מחצית מן הזכויות הכספיות שנצברו לטובתו במהלך הנישואין וכן לשלם לה פיצויים בגין בגידתו בה ואף את מלוא כתובתה ותוספת כתובתה (סעיף 9 לכתב הערעור שהגישה הנתבעת לבית הדין הרבני הגדול).

31. לאחר עיון בנימוקי הסירוב של הנתבעת לקבל גט, נותרת אפוא השאלה האם סירובה זה הינו סירוב סביר ולגיטימי, כפי שניתן לצפות מאדם סביר בנעליה, או שמא חורגת היא מהתנהגות סבירה תוך הפרת חובת הזהירות המוטלת עליה. המענה על שאלה זו יעשה דרך אספקלריה של תום לב וסבירות לפי נסיבות העניין. לא מן הנמנע כי סירוב להתגרש מנימוק כזה או אחר ייחשב סביר ותם לב בנקודת זמן ספציפית ותחת נסיבות מסוימות, אך עם חלוף הזמן, ילך נימוק זה ויאבד מן הלגיטימיות שלו עד אשר יהפוך בשלב מסויים לבלתי סביר וחסר תום

לב, באופן שיעלה כדי רשלנות מצד הסרבן כלפי הצד המבקש להתגרש. כך, סירוב להתגרש בדרישה לשלום בית עשוי, אולי, להיחשב לסביר ומקובל בפרק זמן מסויים, על רקע נסיבות מסויימות, כמו גם סירוב לגט שעה שמתנהל משא ומתן כן, תם-לב וענייני לקראת הסכם גירושין לתקופת המשא ומתן; אך ככל שחולפים ונוקפים הימים, שעה שבן הזוג השני מביע חוסר רצון עקבי לנסות ולשקם את המשפחה, שעה שאבדה התוחלת למשא ומתן נוכח עמדות קיצוניות של הצדדים או מי מהם, ושעה שברור כי קשר הנישואין הפך בינתיים לקליפה ריקה חסרת תוכן אמיתי - או אז עמידה בנסיבות כאלו על סירוב להתגרש עלולה להפוך לחסרת תום לב, ולבלתי סבירה.

סרבנות-גט מתחילה מרגע שבו לא נותר בידי בן הזוג נימוק ראוי או לגיטימי להתנגד לגירושין. ברי כי סירוב להתגרש ממניע של סחטנות כספית מובהקת ועמידה על דרישות כספיות שאינן מגיעות על-פי הדין לבן הזוג כאשר מתן או קבלת הגט משמש ככלי להפעלת לחץ על בן הזוג השני על מנת שייכנע לדרישותיו הכספיות איננו סירוב לגיטימי לגט. מובן כי סירוב להתגרש מתוך מניע של נקמנות ושנאה גרידא אינו לגיטימי וחורג מהתנהגות של אדם סביר. אך, כאמור לעיל, גם סירוב שהינו לגיטימי וסביר בעת אחת, עשוי בהדרגה להפוך לבלתי סביר על רקע נישואין שאיבדו מתוכם וייחשב החל משלב מסויים לסירוב חסר תום לב ובלתי סביר, לפי נסיבות המקרה הנדון.

32. את רצונו של בן-זוג ב"שלום בית", דהיינו הרצון שלא לפרק את התא המשפחתי ולהתגרש טרם מיצוי הסיכוי לשקם את המשפחה והזוגיות, ניתן אולי, בנסיבות מסויימות, לראות כנימוק לגיטימי לסירוב לקבל גט בתוך תקופת זמן סמוכה לאחר ההכרזה על הרצון להתגרש, ועל רקע נסיבות שעשויות להצדיק זאת, כגון הבעת נכונות לכך מצד בן הזוג המבקש להתגרש. ברם, שעה שבן הזוג עומד על רצונו והחלטתו להתגרש, בצירוף מימד הזמן שחולף ועובר, ובצירוף יתר הנסיבות כגון פרידה ממושכת בין בני הזוג - כל אלו גורמים, בסופו של יום, לדרישה של בן הזוג הנעזב ל"שלום בית" בטרם הגירושין להפוך לדרישה החורגת מהתנהגות סבירה, הפוגעת יתר על המידה בחירותו של בן הזוג השני

ובזכותו שלא להיות נשוי בעל כורחו. על כן, רצון ב"שלום בית" אינו מהווה עילה לשלילת חירותו של בן הזוג לצאת מקשר הנישואין בו איננו חפץ, ותתכן סרבנות-גט העולה כדי רשלנות מצידו של בן-זוג אשר מעוניין באמת ובתמים להמשיך בקשר הנישואין ולקיים שלום בית (ראו למשל, תמ"ש (י-ם) 19270/03 פ.ש. נ' פ.פ., לא פורסם, 21.12.2004, פסקה 81 לפסק הדין).

33. בדומה לכך, התניית קבלת הגט בהסדרת כל העניינים הרכושיים והממוניים תחילה, עשויה להיחשב לגיטימית רק בגדר פרק זמן סביר ובנסיבות המתאימות לכך. ניסיון החיים מלמדנו כי לרוב במקביל להחלטה על גירושין מנהלים בני זוג הידברות ומשא ומתן על חלוקת הרכוש והממון ביניהם אגב הגירושין. אלא, שגם שיקול זה אינו בלתי-מוגבל, והצבת דרישה ממונית, **הגם שהינה לגיטימית לכאורה**, כתנאי מוקדם להסכמה לגירושין, עשויה להיחשב בנסיבות מסויימות, במיוחד שעה שאין מתנהל משא ומתן אמיתי בין הצדדים לקראת הגעה להסכם, או בהימשכותו זמן רב בלתי סביר ללא פתרון המחלוקת, כמעשה חסר תום לב החורג מהתנהגות סבירה, והחל משלב מסויים תגבר זכותו של בן הזוג להשתחרר מקשר הנישואין אף ללא הסדרה מוקדמת של מכלול העניינים הרכושיים בין בני הזוג טרם הגירושין. ואם כך ביחס לדרישה רכושית לגיטימית - על אחת כמה וכמה שעה שמועלת דרישה כספית שאין בן הזוג זכאי לה על פי דין, הסכם או פסק-דין, ומועלת כתנאי לגירושין כאמצעי מיקוח בלתי לגיטימי על מנת להגיע להישגים רכושיים ללא זכאות לכך כדין.

34. ומכאן, לבחינת נסיבות המקרה שלפניי. בענייננו, טענת הנתבעת בדבר רצונה ב"שלום בית" עלתה בלשון רפה וכנות הטענה מוטלת בספק: בית הדין הרבני קבע כי ברור שהנתבעת רוצה בגירושין, ועיכוב הגט נובע אך מדרישותיה הכספיות (פסק הדין של בית הדין הרבני מיום 25.9.2011). התרשמותי הינה כי בשלב זה המניע העיקרי לסירוב הנתבעת לקבל גט נעוץ בדרישותיה הכספיות מן התובע ולא ברצונה להשכין שלום ביניהם. אכן הנתבעת טענה רבות כנגד התנהגותו הנפסדת של התובע בבגידותיו בה, חרף זאת הסכימה בעבר "לסלוח" ולשוב לשלום בית. עם זאת,

בשלב בו נמצאים הצדדים היום, ברור לנתבעת כי אין צפי אמיתי לשלום בית ואכן הנתבעת הביעה במספר הזדמנויות את רצונה להתגרש מן התובע, והסכמתה לכך, אך תוך הצבת תנאים שונים מצידה אשר רק עם התקיימותם תסכים לקבל את הגט בפועל (ראו למשל: פסק הדין של בית הדין הרבני האזורי מיום 25.9.2011, בו נכתב כי ברור לבית הדין שרצונה של הנתבעת בגט וכי היא אינה רוצה בתובע; כן ראו דברי ב"כ הנתבעת בפני בית הדין הרבני הגדול, פרוטוקול מיום 4.1.2012 שורות 47-48).

יתר על כן, אין די בכך, כאמור, כדי לכבול את התובע לקשר נישואין עמה בניגוד לרצונו, הצדדים חיים בפירוד זה שנים רבות, גם אם חזרו להתגורר יחדיו מעת לעת, כגרסת הנתבעת, מדובר בפרקי זמן קצרים, וממילא אין כל חולק כי מאז 12.2012 אינם חיים יחדיו כלל. התובע הביע בקול חזק וברור את רצונו להתגרש מן הנתבעת, וטוען כי נישואיהם "מתו" כבר מזמן. על כן, בעת הזו בקשת הנתבעת להשכין "שלום בית" איננה כנה ואינה יכולה לעמוד לה עוד כעילה מוצדקת לסירובה לקבל גט, היא חורגת בנסיבות המקרה מהתנהגות ראויה של אדם סביר, ועל כן מהווה הפרה של חובת הזהירות בה היא חבה כלפי התובע.

35. גם דרישותיה הכספיות של הנתבעת, אשר פורטו בעיקר בכתב הטענות שהגישה לבית הדין הרבני הגדול ואשר צורף לכתב הגנתה כאן, אינן יכולות לשמש בעת הזו עילה מוצדקת לעיכוב הגט. הנתבעת הצהירה כי תסכים להתגרש "**...בתנאי שאקבל כל מה שמגיע לי על פי חוק דין ועל פי מה שבית הדין הגדול הגדול יקבע בהמשך**", הנתבעת דורשת כי יושג תחילה הסדר בין הצדדים בגדרו יבוטל תחילה הסכם הממון אשר נחתם בעבר, בנוסף היא דורשת כתובתה, תוספת כתובתה, פיצוי בגין בגידותיו של התובע בה וזכויות בפנסיה של התובע. בין אם דרישותיה מוצדקות ובדין מקומן, ובוודאי אם אינן כאלה, אין הנתבעת יכולה להתנות את קבלת הגט בקבלת דרישותיה הכספיות מן התובע, ולהשתמש בגט כאמצעי להפעלת לחץ עליו לשם כניעה לדרישותיה הכספיות השונות, בפרט על רקע זה שבין הצדדים נכרת כאמור הסכם ממון כבר בשנת 2001, אשר אושר בפני בית הדין הרבני, ואשר נקבע

בפסק-דין של בית הדין הרבני כי עודנו מחייב את הצדדים. ככל שיש לנתבעת טענות ומענות כנגד תוקפו של הסכם זה, ואינני מביעה כל דעה בעניין זה לגופו, פתוחה בפניה הדרך לנקוט בהליכים המשפטיים המתאימים לשם כך לפי שיקול דעתה, אך אינה יכולה להחזיק בחירותו של התובע כבת ערובה בידיה עד אשר ייכנע לדרישתה לבטל את ההסכם הקודם. כך גם ביחס ליתר דרישותיה הכספיות. ככל שדרישותיה הכספיות מן התובע מוצדקות המה ובדין יסודן - תוכל לעמוד על זכויותיה אלו גם לאחר קבלת הגט, ועמידה על זכויותיה לכאורה אינה יכולה לשמש עילה מוצדקת לעיכוב הגט. במקרה דנן, הצדדים אינם מצויים בעיצומו של משא ומתן סביר ובתום לב לקראת כריתת הסכם ממון וגירושין (זאת, בניגוד ובשונה מן המקרה הנדון בתמ"ש 11-22970-11, עליו הסתמכה ב"כ הנתבעת), שהרי כבר נכרת בין הצדדים הסכם ממון, כבר ניתנו לגבי הצדדים פסקי דין חלוטים בנושאי רכוש, ואף בעניין תביעת הנתבעת לפיצוי בגין בגידות התובע בה, והצדדים חיים בפירוד ממושך. הצבת דרישותיה הכספיות של הנתבעת כתנאי להסכמתה לגט נועדה לשמש בנסיבות אלו כאמצעי לחץ בלתי לגיטימי על התובע למען ייכנע להן ולביטול הסכם הממון הקיים. בכך חורגת התנהגות הנתבעת מהתנהגות סבירה בנסיבות העניין. אזכיר, כי בית הדין הרבני אף פסק לזכותה כתובתה תוך שהוא מציין כי ספק אם היא זכאית לכך, והתרה בה כי יתר דרישותיה הכספיות אינן מגיעות לה ממילא ואינן מצדיקות עיכוב הגט.

36. אף טענת הנתבעת כי התובע לא נקט הליכים אקטיביים לשם קידום הגירושין, ועל כן אין מדובר ב"סרבנות גט", אינה יכולה לעמוד. התובע נוקט מזה מספר שנים בהליכי גירושין בפני בית הדין הרבני במסגרת הליך הגירושין, בגדרם התקבלו מספר החלטות לפיהן על הנתבעת לקבל גט, ואף חייבת בכך. טענת הנתבעת כי אין די בכך על מנת להוכיח את רצונו בגירושין היות ולא ביקש גם לאכוף את פסק הדין באמצעות הטלת סנקציות ולא ביקש היתר לשאת אישה נוספת - אינה יכולה להתקבל, ובמובן מסויים אף גובלת בחוסר תום לב מצד הנתבעת, שעה שהיא מלינה על כך שהתובע לא דרש לאכוף עליה באמצעות סנקציות פסק דין שהיא עצמה בחרה שלא לקיים (כתב הגנה, עמ' 5 סעיף י"ב);

סיכומי הנתבעת, עמ' 9 שורה 19). כך גם באשר לטענת הנתבעת לפיה התובע לא קידם את הליך הערעור שהגישה הנתבעת בעצמה לבית הדין הרבני הגדול. מצאתי לנכון להזכיר, כי בעדותו בפניי הוסיף התובע כי פרט להליכים המשפטיים, ניסה מספר פעמים לדבר על ליבה של הנתבעת בעצמו ובאמצעות ילדיהם ובני משפחה נוספים על מנת שתיאות לקבל את הגט (עדות התובע, עמ' 3). כמו כן, אין מחלוקת כי בשום שלב התובע לא ביקש לחדול מהליכי הגירושין כנגד הנתבעת בפני בתי הדין הרבניים, ואף לא הגיש בקשה להפסיק את התובענה דנן. לא הוכח בנסיבות המקרה כי התובע חזר בו מרצונו להתגרש ממנה, רצון אותו שב והביע בצורה מפורשת וחד-משמעית הן בפני בית הדין הרבני והן בפני בית משפט זה, הן בעצם הגשת התביעות כנגד הנתבעת, והן בהצהרותיו הברורות בעניין זה, בקול חזק וברור, האחרונה שבהן בסיכומיו בעל-פה בפני בית המשפט ביום 19.6.2013: "זה שהייתי לפעמים בXXX ויצאתי לדבר איתה זה עדיין לא אומר שאני לא רוצה להתגרש. אני רוצה להתגרש ורוצה גט".

37. עת מדובר בסירוב להתגרש חרף פרידתם הממושכת של בני הזוג, במשך שנים ארוכות, שעה שנישואי בני הזוג הפכו לריקים מתוכן ממש, והסירוב להתגרש מונע מתוך שאיפת הנתבעת להיטיב את מצבה הכלכלי תוך שימוש באי-קבלת הגט כאמצעי לחץ על התובע, יש לראות בהתנהלות זו של הנתבעת כסרבנות-גט לשמה, בבחינת התנהגות בלתי-סבירה אשר הנתבעת היתה יכולה והיתה צריכה לצפות כי תסב נזק לתובע המבקש להשתחרר מכבלי הנישואין. בהתנהגותה זו - הפרה הנתבעת את חובת הזהירות המוטלת עליה כלפי התובע.

38. בהמשך לקביעתי האמורה, לפיה הנתבעת הפרה את חובת הזהירות באמצעות סרבנות-גט, יש לבחון מאימתי תחל להימנות תקופת סרבנות הגט מצידה. ככלל, כל מקרה - על פי נסיבותיו, ואין מועד או אירוע קבועים אשר תמיד החל מהם ואילך נתייחס לבן-זוג כלשהו כאל "סרבן-גט". ככלל, יש לזהות את תחילתה של סרבנות הגט במועד שבו לא נותר

בידי בן-זוג נימוק ראוי או לגיטימי להתנגד לגירושין. שעה שקיים חיוב בגט על-פי החלטה של בית הדין הרבני, אשר לא קויימה, יהא זה סממן חשוב ומרכזי למועד תחילתה של סרבנות-הגט. מאחר שתביעה זו עוסקת בפרק הזמן החל ממועד פסק הדין שניתן ביחס לתביעה הראשונה, אין צורך להידרש כאן לשאלה אימתי החלה ההתנהגות הרשלנית מצד הנתבעת, ודיינו בקביעה כי בתקופה הרלבנטית לתביעה דן כבר מתקיימת סרבנות-גט מצידה, שאיננה בגדר התנהגות סבירה ועולה כדי רשלנות מצידה.

39. לאחר שמצאתי כי במקרה הנדון קיימת חובת זהירות, וכי חובה זו הופרה במעשה סרבנות-גט מצד הנתבעת, אשר מסכימה להתגרש אך מציבה תנאים שונים להסכמתה לקבל את הגט החורגים בנסיבות העניין מהתנהגות סבירה, אפנה לבחינת נזקיו של התובע כתוצאה ממעשה רשלני זה.

נזק שנגרם לתובע הניזוק, כתוצאה מסירוב הנתבעת לקבל גט
40. בימינו, ככלל, אין בן-זוג אחד יכול להשתחרר מקשר הנישואין ללא הסכמתו של בן הזוג השני. אין אישה יכולה להיחלץ מקשר נישואין ללא שייתן לה בעלה מרצונו את גיטה; ומאז תוקנו תקנות חרם דרבנו גרשום לבני הדת היהודית, אף הבעל אינו יכול להיחלץ מקשר הנישואין מבלי שאשתו תסכים לקבל את גיטה. ללא גט אין בן-זוג יכול להשתחרר מקשר הנישואין ולהינשא לבן-זוג אחר. ככלל, נזקה של אשה מסורבת גט שונה, וחמור מנזקו של בעל מסורב גט, שכן אישה סובלת מהשלכות קשות ורחבות יותר מהבעל כתוצאה מסירוב בעלה ליתן לה גט: בעל מסורב גט יהודי עשוי לקבל היתר לשאת אישה שנייה, ואף ללא נישואין עשוי לחיות חיי משפחה מלאים ואף להוליד ילדים מאישה אחרת ללא חשש ממזרות. על אישה מסורבת גט יש השלכות קשות בהשוואה לבעל מסורב גט, כגון חשש לממזרות ביחס לילד אם ייוולד לה מגבר אחר בעודה נשואה לבן הזוג המסרב, וכן אין האישה יכולה לקבל היתר להינשא לאחר בעודה נשואה לבן-זוגה המסרב.

41. ברם, אין מקום להבחנה **מהותית** בין מעשה סרבנות-גט עצמו בידי גבר או בידי אישה: כך גם אין אדם יכול להשתחרר מקשר הנישואין בשל מניעה שמקורה בסירוב של בן-זוגו (ראו גם עמ"ש (חיפה) 23464-10-09 הנ"ל, פסקה 10 לפסק הדין). סרבנות הגט מהווה, בראש ובראשונה, פגיעה קשה בזכות היסודית של בן הזוג לאוטונומיה, זכות הנתונה לכל אדם באשר הוא אדם. פגיעה בעטיה נותר אדם כבול לקשר נישואין בו אינו חפץ עוד; פגיעה בעטיה נפגעת זכותו של אדם למימוש עצמי, לחירות ולכבוד. פגיעה פסולה זו באוטונומיית הפרט הינה לב ליבו של העניין, והוכרה כשלעצמה כראש נזק בר-פיצוי (ע"א 2781/93 **דעקה נ' בית חולים "כרמל" חיפה**, פ"ד נג(4) 526 (1999); תמ"ש 11-11-22970).

42. יתר על כן, לעצם קיומו של קשר הנישואין הרשמי עם בן הזוג המעגן עשויות להיות תוצאות משפטיות מגוונות, המשליכות על זכויותיו הקנייניות והכספיות של בן הזוג החפץ בגירושין, כגון זכאות עקרונית של בן הזוג הסרבן במעמדו זה לכספי פנסיה של בן הזוג המסורב עם מותו, לרשת אותו על פי דין, וכיוצ"ב. היבט נוסף שראוי להזכירו, הוא פגיעה אפשרית בחיי הזוגיות של מסורב הגט; ישנן נשים אשר יבחרו מראש להימנע מקשירת כל קשר רומנטי עם גבר מסורב גט, אך בשל מעמדו זה ובשל העובדה שעודנו נשוי לאישה אחרת. והעיקר, כאמור, זכות הגבר שלא להיות נשוי לאישה שאיננו חפץ להיות נשוי לה ולחירות.

43. במקרה הנדון, טוען התובע לנזק כללי בגין פגיעה בחירותו להשתחרר מן הנישואין לנתבעת. פגיעה זו באוטונומיה ובחירותו נובעת וקיימת מעצם הוכחת קיומה של סרבנות הגט, ונזק זה הולך, מצטבר בכל יום שבו נמשך הסירוב מצד הנתבעת. עם זאת, בעת הערכת חומרת הנזק שנגרם לתובע בנסיבות העניין, יש מקום להתחשב גם בכך שסירוב הגט לא מנע בעד התובע לקיים בפועל מערכות יחסים עם נשים אחרות, בכך שהתובע לא פנה לבית הדין הרבני בבקשה לקבלת היתר לשאת אישה שניה, בכך שהתובע לא נהג בנחישות ובתקיפות בהליכים בבית הדין הרבני לקראת השגת הגט ופרט לפגיעה האינהרנטית בחירות התובע לא צוינו נסיבות מיוחדות, או טיעון בדבר פגיעות נלוות בתובע ובאורח חייו.

44. ולסיכום סוגיה זו, מצאתי כי בנסיבות המקרה הנדון נגרם לתובע נזק וקמה לתובע זכות לקבלת פיצויים.

סרבנות גט - הפרה של עיקרון תום הלב והפרת חובה חקוקה

45. בתמ"ש 22970-11-11 הנזכר, אשר נסיבותיו של אותו מקרה דומות בהיבטים רבים לנסיבותיו של המקרה הנדון, פסקתי כי סרבנות גט מטעם האישה מהווה פעולה בחוסר תום לב כלפי הגבר, מסורב הגט באותו מקרה (ראו שם, פסקאות 38-40 לפסק הדין). בתוך המערכת הזוגית חלים, מכוחו של עיקרון תום הלב, ערכים של צדק, יושר והגינות. מכוחה של חובת ההגינות הבסיסית בין בני זוג, שנובעת מעיקרון תום הלב, כאמור, מתחייבת גם חובתו של בן זוג לאפשר לבן הזוג השני להשתחרר מקשר הנישואין ולפתוח דף חדש בחייו, עת נישואי הצדדים חדלו מלהכיל תוכן ממשי ואמיתי, והפכו לקשר פורמאלי גרידא: "סרבנות גט ללא הצדקה ראויה, הנובעת ממניעים של שאיפה להשיג יתרון כלכלי בלתי-מוצדק או ממניע נקמני אינה עולה בקנה אחד עם חובת ההגינות, הצדק והיושר והדרך המקובלת לפעולה החלים על מערכת יחסים זוגית, ומהווה הפרה של עיקרון תום הלב והתנהגות בדרך מקובלת, המקנים לצד הנפגע זכות לפיצויים..." (שם, וההפניות שם). כך גם בנסיבות המקרה הנדון, ושעה שמדובר בבני זוג אשר חיים בפירוד זה מזה משך זמן ממושך, מקבל עיקרון זה משנה תוקף.

46. מלבד עוולת הרשלנות, הפרת עיקרון תום הלב והתנהגות בדרך מקובלת, יש מקום להזכיר, כי כבר נסללה בפסיקה הדרך להכיר בהתנהגות של סרבנות-גט כעוולת הפרת חובה חקוקה, לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין, כאשר החובה החקוקה הרלבנטית הינה סעיף 287 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, שעניינו הפרת הוראה חוקית, שעה שקיים פסק דין של בית הדין הרבני המחייב בן זוג ליתן או לקבל גט (ראו: תמ"ש 22970-11-11 פסקה 35 לפסק הדין והאסמכתאות שם).

בענייננו, ניתן בבית הדין הרבני פסק דין המחייב את הנתבעת לקבל גט, אותו נמנעה הנתבעת מלבצע. עם זאת, פסק הדין של בית הדין הרבני איננו חלוט, מאחר שהוגש עליו ערעור מטעם הנתבעת לבית הדין הרבני הגדול אשר עודנו תלוי ועומד. בנסיבות אלה, ואף מן הטעם שהטענה בדבר הפרת סעיף 287 לחוק העונשין מהווה עוולה של הפרת חובה חקוקה כלל לא עלתה בפי התובע, אין מקום לקבוע בנסיבות המקרה ממצא ביחס לקיומה של עוולה זו.

47. אף לא מצאתי להכריע בנסיבות דנן בטענת התובע, שממילא עלתה אך בקול רפה, לפיה התנהגות הנתבעת מהווה הפרת חובה חקוקה תוך התייחסות להפרת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בתמ"ש 22970-11-11 כבר הזכרתי את הקושי המשפטי הקיים בעת הזו להכיר בחוק היסוד כבסיס משפטי להחלת עוולת הפרת חובה חקוקה, בכלל, ולעניין סרבנות גט, בפרט, ולאור התוצאה הסופית אליה הגעתי, באמצעות עוולת הרשלנות ניתן גם זו הפעם להותיר את ההכרעה בשאלה זו לעת מצוא.

שיעור הפיצויים הראוי בנסיבות המקרה

48. בנסיבות העניין, ותוך התחשבות בשיקולים שכבר מניתי לעיל, המצביעים על נזק לתובע בדרגה שאיננה מהחמורות, יחסית, המצטמצמת בעיקרה לפגיעה באוטונומיה הבסיסית של התובע, ומנגד בהערכת מכלול התנהגותה של הנתבעת בנסיבות המקרה, אשר עודנה עומדת בסירובה לקבל גט; ובכך שהתובע לפניי הינו גבר מסורב גט, אשר בפניו חלופות נרחבות יותר בהשוואה לאישה מסורבת גט (תמ"ש 22970-11-11, פסקה 41); מסקנתי הינה כי מדובר בפגיעה בתובע שאינה מן הדרגות החמורות מאוד. הנזק שנגרם לתובע הינו נזק בלתי ממוני, ואין מנוס אלא להעריך את שיעורו בהתחשב במכלול הנסיבות, במשך התקופה הרלבנטית (דהיינו מאז חודש 4.2012 ועד מועד הינתן פסק דין זה) וביתר השיקולים שמניתי לעיל.

49. עוד יש להתחשב בשיעור הפיצויים שנפסק במקרים דומים אחרים, מטעמים של שוויון, אחידות ושאיפה לוודאות משפטית. לאורך השנים בהן נזקקו בתי המשפט בערכאות השונות לתביעות פיצויים של בני זוג מסורבי-גט, גברים או נשים, כנגד בן הזוג האחר, נפסקו סכומי פיצויים שונים שאינם אחידים לגמרי בגין מעשה של סרבנות גט. להלן תובא סקירה תמציתית, בסדר כרונולוגי, של עיקר פסקי הדין בגדרם נפסקו עד כה פיצויים בגין סרבנות גט, תוך התמקדות בשיעור הפיצויים שנפסק.

בתמ"ש (י-ס) 19270/03 (פסק דין מיום 21.12.2004) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו, שהינה אישה דתיה. בגין תקופה של כ-19 חודשים נפסקו לטובת האישה מסורבת הגט פיצויים בסך 325,000 ₪, לפי "תעריף" של כ-200,000 ₪ לשנה, ובנוסף סכום נוסף של 100,000 ₪ בגין פיצויים מוגברים.

בתמ"ש (כ"ס) 19480/05 (פסק דין מיום 30.6.2006) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו, כאשר בעת מתן פסק הדין הגבר כבר הלך לעולמו ובכך השתחררה האישה מעיגונה. בגין 237 חודשי סירוב למתן גט (קרוב ל-20 שנים) נפסקו לטובת האישה פיצויים בסך 711,000 ₪ (3,000 ₪ לחודש, שהם 36,000 ₪ לשנה). חרף התמשכות הסירוב, בית המשפט נמנע מהטלת פיצויים מוגברים.

בתמ"ש (י-ס) 6743/02 (פסק דין מיום 21.7.2008) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו. בגין כ-9 שנות סירוב, לפי הכרעת בית המשפט באשר למועד תחילת הסירוב, נפסקו לטובת האישה פיצויים בסך 450,000 ₪ (דהיינו כ-50,000 ₪ לשנה) ובנוסף סכום של 100,000 ₪ כפיצויים מוגברים. בית המשפט הביע דעתו כי מקום שמדובר בסרבנות גט ארוכת שנים, אין מקום לבצע חישוב פיצויים לפי "תעריף שנתי" כיוון שהתוצאה עלולה להיות סכום גבוה במיוחד ובלתי סביר.

בתמ"ש (ראשל"צ) 30560/07 (פסק דין מיום 2.12.2008) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו, שהינה אישה דתיה. בגין 7 שנות סירוב נפסקו לטובת האישה פיצויים בסך 277,200 ₪ (3,300 ₪ לחודש, שהם 39,600 ₪ לשנה), ובנוסף פיצויים מוגברים בסך 100,000 ₪.

בתמ"ש (ת"א) 24782/98 (פסק דין מיום 14.12.2008) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו. בגין כ-10 שנות סרבנות גט, פסק בית המשפט לטובת האישה פיצויים בסך 600,000 ₪ (60,000 ₪ לשנה) ובנוסף סך של 100,000 ₪ כפיצויים מוגברים. ערעור על פסק דין זה לבית המשפט המחוזי - נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחתה אף היא: **בבע"מ 2374/11** (15.2.2011) ציין כב' השופט הנדל כי אכן מדובר בסכום פיצויים בלתי מבוטל, אך הוא נגזר מעובדות המקרה, ובכללן העובדה כי האישה סבלה מאלימות מצד הבעל, מגוריהם המשותפים יחדיו ארכו חודשים בודדים בלבד, וכן העובדה שהאישה נישאה בגיל צעיר והיום היא קרובה לגיל 40.

בתמ"ש (ראשל"צ) 9877/02 (פסק דין מיום 17.8.2011) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו, שהינה אישה דתיה. בגין סרבנות גט של למעלה מ-3 שנים נפסקו לטובת האישה פיצויים בסך 680,000 ₪ (200,000 ₪ לכל שנה), ובנוסף 50,000 ₪ כפיצויים מוגברים.

בתמ"ש (י-ם) 44248-05-10 (פסק דין מיום 5.9.2011) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו, שהינה אישה דתיה. בגין סרבנות גט של כ-3.5 שנים, פסק בית המשפט לטובת האישה פיצויים בסך 164,000 ₪, לפי חישוב של 4,000 ₪ לחודש (שהם 48,000 ₪ לשנה).

בתמ"ש (י-ם) 26190/08 (פסק דין מיום 28.2.2013) נדונה סרבנות גט מצידו של **גבר** כנגד אשתו. בגין כ-3 שנות סרבנות גט, נפסקו לטובת האישה פיצויים בסך 162,500 ₪ (כ-54,000 ₪ לשנה), ובנוסף נפסק סכום של 40,000 ₪ כפיצויים מוגברים.

בתמ"ש (י-ם) 21162/07 (פסק דין מיום 21.1.2010) נדונה סרבנות גט מצידה של **אישה** כנגד בעלה. דובר בבני זוג מבוגרים. בגין פחות משנה וחצי של סרבנות גט, פסק בית המשפט לטובת הגבר פיצויים בסכום 53,333 ₪ לפי חישוב של 40,000 ₪ לכל שנה.

בתמ"ש (י-ם) 18561/07 (פסק דין מיום 26.5.2010) נדונה סרבנות גט מצידה של **אישה** כנגד בעלה. באותו מקרה, הבעל קיבל היתר לשאת אישה שניה תחתיה. בית המשפט אינו מציין מפורשות מהו המועד אשר החל ממנו נמנית תקופת סרבנות הגט, אך צויין כי בית הדין הרבני חייב את האישה בקבלת גט כ-4 שנים קודם לכן. בית המשפט פסק לטובת הבעל פיצויים בסך 300,000 ₪ כסכום כללי גלובלי, ובנוסף סך של 100,000 ₪ כפיצויים מוגברים. כמו כן, נקבע כי האישה תשלם לבעל סך של 4,000 ₪ בעד כל חודש נוסף של המשך סירוב מצידה לקבל את הגט (דהיינו, סך של 48,000 ₪ בשנה).

בעמ"ש (מחוזי חיפה) 23464-10-09 (פסק דין מיום 6.10.2011) נדונה סרבנות גט מצידה של **אישה** כנגד בעלה. לבעל ניתן היתר עקרוני לשאת אישה נוספת תחתיה ובפועל חי שנים רבות עם אישה אחרת. בגין כ-4.5 שנות סרבנות גט פסק בית המשפט המחוזי לטובת הבעל פיצויים בסך 120,830 ₪ לפי חישוב של 25,000 ש"ח לכל שנה. בית המשפט המחוזי ציין כי אין מקום לפסיקת פיצויים לעתיד עד לקבלת הגט.

בתמ"ש (קריות) 44-04-09 (פסק דין מיום 9.8.2011) נדונה סרבנות גט מצידה של **אישה** כנגד בעלה. באותו מקרה הבעל לא ביקש היתר לשאת אישה נוספת וחי בפועל עם אישה אחרת. בגין 8 שנות סרבנות גט נפסקו לטובת הבעל פיצויים בסך 200,000 ש"ח (25,000 ש"ח לשנה).

בתמ"ש (ת"א) 23849-08-10 (פסק דין מיום 9.10.2011) נדונה סרבנות גט מצידה של **אישה** כנגד בעלה. במועד פסק הדין בני הזוג כבר התגרשו

זה מזה. בגין סרבנות גט שנמשכה כ-20 שנים פסק בית המשפט לטובת הבעל פיצויים בסך 480,000 ₪ (שהם 24,000 ₪ לשנה).

בתמ"ש (י-ם) 46820-03-10 (פסק דין מיום 4.9.2012) נדונה סרבנות גט מצידה של אישה כנגד בעלה. הבעל חי בפועל עם אישה אחרת. בגין 7 שנים פסק בית המשפט לטובת הבעל פיצויים בסך 175,000 ₪ (לפי חישוב של 25,000 ₪ לשנה), ובנוסף סכום של 25,000 ₪ כפיצויים מוגברים.

בתמ"ש (חיפה) 14177-03-09 (פסק דין מיום 17.1.2013) נדונה סרבנות גט מצידה של אישה כנגד בעלה. מפסק הדין עולה כי סירוב הגט נמשך מספר שנים, וכן צויין כי התביעה הועמדה מלכתחילה על סכום של 50,000 ₪. בית המשפט פסק לבעל פיצויים בסך 50,000 ₪, וכמו כן חייב את האישה בתשלום פיצויים בסך 25,000 ₪ בעד כל שנה נוספת שבה תמשיך לסרב לקבל את הגט.

בתמ"ש (י-ם) 22970-11-11 (פסק דין מיום 17.4.2013) נדונה סרבנות גט מצידה של אישה כנגד בעלה. התביעה הוגשה לאחר שהצדדים כבר התגרשו. בגין למעלה מ-5 שנות סרבנות גט פסק בית המשפט פיצויים לטובת הבעל בסך 53,000 ₪ (כ-10,000 ₪ לשנה). צויין כי היתה התחשבות במצבה הבריאותי והכלכלי הקשה של האישה באותו מקרה.

בתמ"ש (ת"א) 31523-04-12 (פסק דין מיום 20.6.2013) נדונה סרבנות גט מצידה של אישה כנגד בעלה. בית המשפט לא קבע בפסק דינו מהו מועד תחילת סרבנות הגט מצד האישה, אך צויין כי בני הזוג פרודים מזה 14 שנים, ובמשך 8 שנים מנהלים דיונים בבית הדין הרבני. נפסקו לטובת הבעל פיצויים בסך 250,000 ₪ כסכום גלובלי.

50. מסקירת הפסיקה המפורטת לעיל, ניתן לזהות מספר גורמים אשר משפיעים על גובה הפיצויים הנפסקים בגין סרבנות גט, העיקרי שבהם, מטבע

הדברים, הינו מינו של הנתבע - האם מדובר בבעל סרבן גט או באישה סרבנית גט. סכום הפיצוי כאשר הגבר סרבן גט גבוה בממוצע בכמעט פי שלושה מסכום הפיצוי שנפסק כאשר האישה היא הסרבנית. אף יש התחשבות בשאלה האם במועד פסק הדין נותר העיגון בעינו או שבינתיים הותרו קשרי הנישואין בין הצדדים, וכן הושפע סכום הפיצויים כאשר דובר באישה דתיה מסורבת גט (אשר מפאת אמונתה הדתית נמנעת כליל מקשרי זוגיות עם גברים אחרים טרם התגרשה). למען הסר ספק יודגש, כי אין מדובר ב"תג מחיר" והפיצויים שנפסקים כל מקרה ומקרה תלויים בנסיבותיו הקונקרטיות הנבחנות לעומקן.

מן הסקירה לעיל וביחס לאישה סרבנית גט, עולה ומתבהרת מגמה כללית של אחידות הולכת ומתגברת בשיעור הפיצויים שנפסקים, ובראשם פסק דין של בית המשפט המחוזי הנזכר לעיל, אשר עומדת על סך של כ- 25,000 ₪ לטובת הבעל בגין כל שנה של סרבנות גט מצד האישה. באשר לפיצויים מוגברים, במרבית פסקי הדין לא נפסקו פיצויים מוגברים לטובת בעל מסורב גט, והדעת נותנת כי פסיקת פיצויים מוגברים תישמר, אם בכלל, רק לנסיבות בעלי חומרה יוצאת דופן וחריגה.

אציין כי כאשר לסכומי הפיצויים המושגים על גבר סרבן גט, בעניין זה האחידות קטנה יותר, סכומי הפיצויים מגוונים יותר, וכמו כן נקבעו רבים מן המקרים פיצויים מוגברים לטובת אישה מסורבת גט, זאת לעומת גבר מסורב גט, שאז כמעט ולא נקבעים פיצויים מוגברים.

בהקשר הנדון מצאתי לנכון להזכיר גם את הפיצוי הניתן ללא הוכחת נזק בגין הוצאת לשון הרע (סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965) או בגין פגיעה בפרטיות (סעיף 29א לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981). בדברי ההסבר להצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 9), תשס"ו-2008 נכתב: "פגיעה בפרטיות, בדומה לפגיעה בשמו הטוב של אדם על ידי פרסום לשון הרע, היא פגיעה שקשה להוכיח את הנזק שנגרם בעקבותיה ולכמת אותו. לפיכך מוצע לאפשר לנפגע מעוולה

אזרחית לפי סעיף 4 לחוק הגנת הפרטיות לקבל פיצויים בלא הוכחת נזק, בסכום שלא יעלה על 50,000 שקלים, ובמקרה של פגיעה מכוונת - עד כפל סכום זה...” (ה”ח 230, ב’ כסלו תשס”ו 21.12.2005). במובנים רבים דומה פגיעה זו למחדל של סרבנות גט, גם בו יש קושי בהוכחת הנזק המדוייק שנגרם לנפגע וכימותו. כמו כן, טיב הנזק שנגרם לנפגע כתוצאה מסרבנות גט דומה לפגיעה בפרטיות או להוצאת לשון הרע, במובן זה שמדובר בנזק בלתי ממוני, ובלתי קצוב, שעיקרו פגיעה בכבוד האדם מהיבטים שונים. על כן, יש טעם להחיל גם במקרה של סרבנות גט חיוב בשיעור דומה, ולהשית על סרבן גט בתשלום פיצויים לבן זוגו הנפגע עד לסכום 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק, בדומה להסדר הנזכר. עם זאת, כיוון שסרבנות גט הינה מחדל בעל אופי נמשך ורציף על פני הזמן עד למועד הגט, בשונה מהוצאת לשון הרע או פגיעה בפרטיות שהינן על פי רוב אירועים ספציפיים בנקודות זמן מסוימות ושאינם בעלי אופי רציף ומתמשך, נראה סביר לקבוע כי גובה הפיצוי שייפסק לאישה מסורבת גט יהיה מחצית מן הסכום האמור, דהיינו 25,000 ₪, לכל שנה של סרבנות גט, וסכום זה אף תואם את מרבית הפסיקה הנזכרת לעיל במקרים דומים.

51. בתביעה הנוכחית עסקינן בסרבנות גט ביחס לתקופה שתחילתה בחודש 4.2012 ועד מועד פסק דין זה, דהיינו בתקופה של כ-21 חודשים. בהתאם ובהמשך לפסקי הדין הנזכרים ביחס למקרים של סרבנות גט מצידה של אישה כנגד בעלה, יש להעמיד אפוא את שיעור הפיצויים במקרה הנדון על סך של 43,750 ₪.

52. התובע עתר אף לקבלת פיצויי ביחס לעתיד, עבור כל חודש נוסף בו תמשיך הנתבעת לסרב לקבל את גיטה, ועד לקבלת הגט בפועל. אינני סבורה שיש מקום לקבל את תביעתו לפיצוי פרוספקטיבי בנסיבות המקרה. אין לדעת בוודאות מה יהיה שיעור הנזק שייגרם לתובע בעתיד, מה יהיה טיבו, היקפו ומידת חומרתו, בטרם נגרם בפועל. ואף אם נניח כי טיב הנזק וסוג יישארו ללא שינוי ובדומה לנזק שכבר נגרם לתובע, עדיין לא ניתן להעריך מראש את סכום הפיצויים הצודק בגין נזק זה, כי ייתכן שיחול שינוי בנסיבות הן ביחס לתובע הן ביחס לנתבעת אשר לא ניתן

לשערו בעת הזו ואשר עשויות להיות לו השלכות ביחס לשיעור הפיצוי הראוי בעתיד (ע"א 830/86 ס.א.ר. חרושת דפנה נ' ס.א.ר. סרט אלכסון בע"מ, פ"ד מב(4) 805, 808; עמ"ש (חיפה) 23464-10-09 הנ"ל; תמ"ש (י-ם) 44248-05-10 כ.ש. נ' כ.ש. (לא פורסם, 5.9.2011) פסקה 62-65 לפסק הדין).

בשולי הדברים, אך מבלי לגרוע מחשיבות העניין, יש לציין כי התובע אף לא נשא בתשלום אגרת בית משפט עבור סכום הפיצוי שנתבע ביחס לעתיד, וממילא לא ניתן בעת הזו לדעת מה יהיה שיעורו ולא ניתן אפוא אף לחשב את אגרת בית המשפט בגינו.

ולשיטה אחרונה יש להביע תקווה כי הנתבעת תחדל מסירובה הפסול לקבל את גטה, ותשחרר את התובע מכבלי הנישואין, מהם הוא כה חפץ להתנתק.

סיכום

53. דין התביעה להתקבל.

הנתבעת תשלם לתובע פיצויים בסך 43,750 ₪ בגין נזקי התובע החל מיום 4.2012 ועד מועד מתן פסק דין זה, כשהם נושאים הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום בפועל.

בנוסף, תישא הנתבעת בהוצאות התובע, ובשכר טרחת בא כוחו, בסך 3000 ₪, כשהם נושאים הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ז' טבת תשע"ד, 10 דצמבר 2013, בהעדר הצדדים.
*****הותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.**